

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทยและเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย อีกทั้งยังเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยทั้งชาติที่มีภาษาเป็นของตนเอง ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 :1) ได้อธิบายความสำคัญของสาระวิชาภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงในสังคมและเศรษฐกิจต่อไป นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรมประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ทักษะการอ่านของภาษาไทยเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทักษะด้านอื่น ๆ ในการใช้ภาษาไทย เพราะทักษะการอ่านนั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ชำนะ บูชาสุข (2545 :1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสังคมปัจจุบัน การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสารทำให้ผู้ที่อ่านมีโอกาสได้ศึกษาตลอดชีวิต และจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโลกปัจจุบัน

แนวความคิดดังกล่าวข้างต้นได้ตรงกับความคิดเห็นของ ดวงรัตน์ คูหเจริญ (2538: 2) ที่ได้เสนอแนวคิดว่า การอ่านหนังสือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสิ่งหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านเป็นการพัฒนาสติปัญญา ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านเป็นพิเศษ

ย่อมจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น ทั้งนี้เพราะในโลกปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นโลกของการอ่าน ซึ่งมีการอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภท สิ่งที่ต้องอ่านจึงมีมาก ส่วนในชีวิตประจำวันของเราก็เป็นที่จะต้องอ่านหนังสืออยู่เสมอเพื่อความรู้ ความสามารถ และเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาคิดว่านักเรียนจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะการอ่านของตน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่ได้จากอ่านและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวจากการอ่านได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านเชิงวิเคราะห์นั้นถือได้ว่าเป็นการอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะให้ได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร อาจจะใช้วิเคราะห์องค์ประกอบของคำและวลี การใช้คำในประโยค ส่วนวนภาษา จุดประสงค์ของผู้แต่ง รวมถึงเนื้อหาของเรื่องอีกด้วย

ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ของกลุ่มสาระภาษาไทย จึงสนใจที่จะส่งเสริมการอ่านของนักเรียน โดยการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและในชุมชน เป็นสื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียน เพราะสื่อสิ่งพิมพ์มีความสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนได้เมื่อมีเวลาว่างไม่จำเป็นต้องกำหนดเวลาเรียนไว้แน่นอน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามระดับความสามารถและความสนใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้ประหยัด ซึ่งสื่อสิ่งพิมพ์เป็นอุปกรณ์ที่ประหยัดในแง่ที่เมื่อคิดเปรียบเทียบปริมาณเนื้อหาของหนังสือต่อจำนวนผู้เรียนต่อจำนวนครั้งที่สามารถใช้ได้ นับว่าอุปกรณ์ประเภทสิ่งพิมพ์มีราคาถูกกว่าอุปกรณ์ประเภทอื่น ๆ มาก สื่อสิ่งพิมพ์บางชนิดสามารถเก็บรักษาง่ายปรับขนาดเพื่อเก็บรักษาได้มากกว่าสื่ออื่น อายุของกระดาษที่ผลิตในปัจจุบันนี้ค่อนข้างคงทนถาวร เลื่อมสลวยซ้ำ ทำให้ข้อมูลที่บันทึกเอาไว้สามารถเก็บไว้ใช้ประโยชน์ได้นาน มีน้ำหนักเบากว่าสื่อประเภทอื่น พกพาไปมาสะดวก การขนส่งไม่ลำบาก จากประสบการณ์การสอนของผู้ศึกษาที่สอนนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 (ม.1- ม.3) ผู้ศึกษาได้ประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านแม่เหิยะ ตำบลแม่แวน อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏว่านักเรียนมีปัญหาในการอ่านมากคือ อ่านออกเสียงได้แต่ไม่สามารถจับใจความสำคัญ หรือวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งจากการสอบถามนักเรียนและการประเมินจากบันทึกการอ่านประจำวัน พบว่านักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือเวลาอ่านในใจแล้วเมื่อมีการวิเคราะห์หรือนำไปสรุปจะจับใจความสำคัญไม่ได้ ดังนั้นการใช้

สื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นการส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงเป็นการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้
อย่างมีความสุขให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็น
ผู้ที่รักในการศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่เหิยะ
ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่เหิยะ
ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ที่กำลังศึกษากลุ่มสาระภาษาไทย ท 33101
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 32 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาคือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ และการใช้สื่อสิ่งพิมพ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการอ่าน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการเรียนและทำแบบทดสอบของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน

การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียดแล้วพิจารณาแยกแยะส่วนต่างๆ
ที่มีความหมาย ความสำคัญและความสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ ซึ่งเป็นการอ่านวิเคราะห์คำ
วิเคราะห์รูปแบบภาษาวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์แนวคิดค่านิยม และการอ่านเชิงวิเคราะห์
อย่างมีวิจารณญาณ

สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งตีพิมพ์ทุกประเภทใช้ในการสื่อความหมายสามารถให้ความรู้
ได้อย่างกว้างขวางกระจายไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก เช่น หนังสือพิมพ์ ตำรา นิตยสาร
วารสาร จุลสาร แผ่นปลิว และโฆษณา เป็นต้น

สื่อสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน
คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอด
ส่งเสริม และแลกเปลี่ยนเนื้อหาประสบการณ์ แนวคิด ทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
ต้องการการอ่าน และศึกษาค้นคว้า และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การนำสื่อสิ่งพิมพ์มาใช้ในการอ่าน
วิเคราะห์คำ รูปแบบ เนื้อหา แนวคิดค่านิยม และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้จากอ่านเชิงวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
 อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะด้านอื่นๆ ในวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ
2. นักเรียนสามารถนำแนวทางการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเองได้
3. ครูสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาอื่นๆ ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved